

Тамара М. Младеновић
Универзитет у Крагујевцу
Правни факултет у Крагујевцу
tmladenovic@jura.kg.ac.rs
ORCID ID: 0000-0002-5653-8083

ВРШЕЊЕ РОДИТЕЉСКОГ ПРАВА И ПРАВО ДЕТЕТА НА ПРИВАТНОСТ НА ИНТЕРНЕТУ И ДРУШТВЕНИМ МРЕЖАМА* **

Сажетак: *Заштити права деце на приватности добија посве друшћини карактер у оквирима савремене дигиталне околине. Развој технологија до које је дошло почетком двадесет првог века проширио је границе физичке свеће у безгранични виртуелни простор. Радни простор коришћења интернет и друштвених мрежа је у великој мери утицао на концепт приватности. Фотографије, видео записи и друге информације се, путем друштвених мрежа, јавно деле са значајно широм кругом лица него што је некада био случај. Овом праксом су нарочито поћена деца која у интернет окружењу од савремене субјекта, додељеној усвајањем Конвенције УН о правима деце крајем осамдесетих година прошлог века, поново постоје објекти активности родитеља. Феномен позваног шерентинга (sharenting) – прекомерној објављивања фотографија деце на друштвеним мрежама од стране родитеља постоје све присутнији. Родитељи заборављају своју дужност законској заштити деце у његовом најбољем интересу, истовремено смањујући себе власницима података о деци. Стога се право деце на приватност у савременом добу не искључиво кроз заштиту његовој физичкој и психичкој интегритету, већ обухвата и контролу над*

---

* Рад је, под истим насловом, у претходној верзији изложен на VII Међународној научној конференцији „Правна традиција и нови правни изазови“ (Legal tradition and new legal challenges), одржаној 23. и 24. октобра 2025. године у организацији Правног факултета Универзитета у Новом Саду.

** Рад је резултат научноистраживачког рада аутора у оквиру Програма истраживања Правног факултета Универзитета у Крагујевцу за 2025. годину, који се финансира из средстава Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије.

његовим дигиталним идентитетом и подацима који се ирајно чувају у виртуелном простору.

Према је директан присуи интернету често и законски забрањен најмлађим и најрањивијим групама лица, она су све више посредно, преко својих родитеља присуина у дигиталним оквирима. Најчешће је пошћуна контрола над одлуком да ли ће информације о деци бити објављене у рукама родитеља, ири чему се мишљење деце не узима у обзир услед немарности родитеља или децевој узраси. Дељење личних података о деци на друштвеним мрежама оивара ишћања ираница родитељског права и обавезе родитеља да посћујају у најбољем интересу деце. Нарочите иравне компликације настјају у ситуацијама када између родитеља посћуји несћласност око тоа да ли треба објављивати фотграфје деце на интернету. У том смислу, Врховни касациони суд Србије је у одлуци Рев 14012/2022 исказао сћав ирема коме је објављивање фотграфја деце од сћране једног родитеља, а ирошћиво вољи друћо, у суиошћности са начелом најбоље интереса деце. Имајући у виду да ово ишћање није експлицитно рећулисано нормама законодавства Републике Србије, нижестеиени судови су заузели друћачије сћавове иоводом наведеног случаја. Међушћим, Врховни касациони суд се у образложењу иозвао на чињеницу да је родитељ који самостјално врши родитељско право изразио несћласност са објављивањем фотграфја деце на друштвеним мрежама од сћране родитеља који родитељско право не врши, ие да је заправо реч о ишћању законског засћућања деце. Истјовремено, на сћај начин је у сукобу права деце и интереса родитеља иредности даја ираву деце на ириваиности.

Узимајући у обзир узраси и зрелости деце у ијединим случајевима од великог значаја ће имати ушћцај мишљења деце на доношење одлука у вези са његовом ириваиности. Право деце на мишљење, као једно од иринципи Конвенције о иравим деци ира значајну улоћу у очувању равнотеже између одговорности родитеља и зашћитне ириваиности деце. Од иренућка досћизања ишв „дигиталног иунолеисћива” деце се смћтра довољном зрелим да разуме ирироду и иоследице објављивања фотграфја и ушћиче на обликовање соисћивеног дигиталног идентитета.

Кључне речи: право деце на ириваиности, родитељско право, друштвене мреже, дигитални идентитет, најбољи интерес деце.

1. УВОД

Савремено дигитално доба са собом је донело неизбежни ушћцај на ириватност појединца. Друштвене мреже су постале саставни део свакодневног живота, мењајући начин међусобне комуникације и представљања

себе другима. Нарочиту проблематику дељења приватних садржаја на дигиталним платформама представљају ситуације у којима родитељи објављују фотографије, видео записе и друге информације о својој деци, са намером изражавања поноса, љубави или потврде своје улоге родитеља. Међутим, оно до чега заиста доводе такви случајеви јесу сложена питања заштите права детета на приватност и граница вршења родитељског права.

Мада је проблематика угрожавања приватности, индивидуалности и аутономије детета данас најуже повезана са дигиталним окружењем, она је препозната много раније. Још средином осамнаестог века Жан-Жак Русо (*Jean-Jacques Rousseau*) је истакао како „детењство има сопствене начине посматрања, мишљења и осећања; ништа не би било неразумније од покушаја да их заменимо нашим¹”. Цитат подвлачи чињеницу да дете није власништво и продужетак родитеља, нити објект потврђивања његовог идентитета, већ индивиду са сопственим доживљајем света и субјект чија права заслужују посебну заштиту, прокламовану Конвенцијом УН о правима детета (у даљем тексту: КПД) из 1989. године².

Пре појаве друштвених мрежа почетком двадесет првог века животи већине деце су били приватни, док су једини публицитет добијала деца познатих личности или она која су ангажована у рекламама и истицана на насловним странама часописа. Данас, приватни подаци детета улазе у дигитални простор често и пре његовог рођења, објављивањем слика ултразвучног прегледа од стране родитеља.³ Многи родитељи деле личне податке детета не размишљајући о последицама по његову добробит и доводећи га у опасност услед одсуства свести о томе да они нису власници дечијих података, већ законски заступници детета, обавезни да делују искључиво у његовом најбољем интересу.⁴ Ризици повезани са напреднијом методом документовања развоја детета којом се креира његова „онлајн биографија”

¹ Jean-Jacques Rousseau, *Emile; or, concerning education*, Translated by Worthington, E., D.C. Heath & Company, Boston 1889, 52.

² Конвенција је усвојена 1989. године у Њујорку од стране Уједињених нација. Она представља прекретницу у погледу заштите права деце и њиховог третмана као титулара права и субјекта односа који их се, на непосредан или посредан начин тичу. Вид.: Конвенција о правима детета (*Convention on the Rights of the Child*), усвојена 20. новембра 1989, ступила на снагу 2. септембра 1990, U.N.T.S. 1577. Република Србија је чланица ове конвенције („Службени лист СФРЈ”, број 15/90).

³ Vanessa Cezarita Cordeiro, *Children's Rights and Digital Technologies: Children's Privacy in the Age of Social Media – the Perils of „Sharenting”*, 2021, <https://www.humanium.org/en/childrens-rights-and-digital-technologies-childrens-privacy-in-the-age-of-social-media-the-perils-of-sharenting/>, 24. август 2025; Постоје истраживања према којима око 80% деце у развијеним западним државама има дигитални отисак пре друге године живота, углавном захваљујући поступцима својих родитеља. Вид.: Anica Ćulo Margaletić, Barbara Preložnjak, „Children's Right to Privacy in the Digital Age”, *Intereulaweast*, 2/2023, 82.

⁴ *Ibid.*

директно су повезани са аудиторијумом ширим него икада раније, уз константну опасност од тога да постане вирална. Објављивањем информација о својој деци попут њиховог пуног имена, датума рођења или фотографија које могу бити понижавајуће за њих, родитељи остављају дигитални траг са нежељеним последицама, како тренутним тако и будућим.⁵ Феномен родитељског објављивања приватних садржаја о детету на друштвеним мрежама у савременој литератури означава се енглеским термином „шерентинг” (*sharenting*)⁶. Израз је у академски и медијски дискурс ушао захваљујући новинару *Волстрит Јурнала* (*Wall Street Journal*) Стивену Лекарту (*Steven Leckart*) још 2012. године.⁷ „Шерентинг” би могао бити дефинисан као дељење детаљних информација о деци у виду фотографија, видео записа и других објава на друштвеним мрежама од стране родитеља, које може кршити лична права детета.⁸ Мада на први поглед може деловати да се ради о безазленом исказивању родитељске љубави и потребе за социјалном интеракцијом, „шерентинг” отвара озбиљна питања приватности и аутономије детета. Од деце се очекује да се повинују вољи родитеља јер немају прилику да изразе своја осећања до одређеног узраста и у највећем броју случајева не разумеју могуће последице понашања родитеља активних на друштвеним мрежама.⁹ Стога се логичним намеће питање ко има право да одлучује о формирању дигиталног идентитета детета – родитељи или оно само када за то постане довољно зрело.

Сукоб између интереса родитеља који деле садржај на мрежама и права детета на приватност не може бити на адекватан начин решен све док се наведено право детета буде посматрало као алат заштите детета у односу на

---

⁵ Siniša Domazet, Ivona Šušak-Lozanovska, „Children’s Data and Privacy Online – Growing Up in a Digital Age”, *The Policy of National Security*, 1/2023, 165.

⁶ Сложеница настала спајањем две енглеске речи – *share* (делити) и *parenting* (родитељство). Laila Robiatul Adawiah, „Parenting Program to Protect Children’s Privacy: The Phenomenon of Sharenting Children on social media”, *Jurnal Pendidikan Usia Dini*, 1/2021, 163.

⁷ Perla Khattar, „From Innocent Sharing to Harmful and Unintended Expose: Balancing Parental Rights and Children’s Digital Privacy Rights”, *Florida Journal of International Law*, Forthcoming, 2024, 5.

⁸ Anna Brosch, „Sharenting – Why Do Parents Violate Their Children’s Privacy?”, *The New Educational Review*, 4/2018, 78; У литератури су присутни ставови према којима „шерентинг” не мора нужно бити последица активности родитеља, већ и бака и дека, васпитача, старатеља или друге одрасле особе којој је поверено старање о детету. Осим тога, иако се „шерентинг” примарно везује за дељење информација онлајн, будући да су интернет и друштвене мреже довели до тог феномена, сматра се да су термином обухваћени и други, традиционалнији начини преноса података. У том смислу: P. Khattar, 5; David Sehnálek, „Sharenting and Children’s Privacy in International, EU, and Czech Law: Parents, Stop Sharing! Thank You, Your Children”, *Central European Journal of Comparative Law*, 4/2023, 113.

⁹ P. Khattar, 5; Holly Kathleen Hall, „Oversharing: Is It Really Your Story to Tell?”, *John Marshall Journal of Information Technology & Privacy Law*, 3/2018, 121.

трећа лица. Право детета на приватност би требало да у једнакој мери штити дете од било какве штете коју му родитељи могу нанети објављивањем његових личних података.¹⁰ Распрострањеност праксе „шерентинга“ довела је до ситуације у којој деца постају најпопуларнији „кликбејт“ (*click bait*) савременог доба.¹¹ У складу са општепознатим изразом да фотографије вреде више од хиљаду речи њиховим објављивањем родитељи могу индиректно комуницирати са широким аудиторijумом. Али је питање да ли фотографија заправо вреди хиљаду речи, или можда хиљаду лајкова, или достојанства детета?¹²

2. ПРОШИРИВАЊЕ ПОЈМА ПРИВАТНОСТИ И СПЕЦИФИЧНОСТИ ПРАВА ДЕТЕТА НА ПРИВАТНОСТ

Право на приватност у свом изворном значењу подразумевало је заштиту појединца од неовлашћеног задирања у приватни живот од стране власти, медија и других лица. Готово сви међународни инструменти за заштиту људских права гарантују право на приватност. Тако, оно је прокламовано чланом 12. Универзалне декларације о људским правима¹³, чланом 17. Међународног пакта о грађанским и политичким правима¹⁴, док члан 8. Европске конвенције о људским правима (у даљем тексту: ЕКЉП) прописује да „свако има право на поштовање свог приватног и породичног живота, дома и преписке“¹⁵. Развој технологија и друштвених мрежа је извршио својеврсну инвазију на концепт приватности који је некада постојао, што је довело до његовог значајног проширивања. Приватност више није ограничена на физички простор дома или ужи круг породице, већ и на дигитални свет у

¹⁰ S. Domazet, I. Šušak-Lozanovska, 165.

¹¹ Sheila Donovan, „Sharenting”: The Forgotten Children of the GDPR”, *Peace Human Rights Governance*, 1/2020, 40; Fitri Meliani, Novi Hidayati, Eman Sulaeman, Casta, „Sharenting: Sharing Moments or Violating Children’s Privacy?”, *Scientia: Social Sciences & Humanities*, 2/2023, 47.

¹² Shreya Agarwala, „Children’s Privacy and the Ghost of Social Media Past”, *Columbia Human Rights Law Review*, 1/2025, 298.

¹³ Вид.: чл. 12. Универзалне декларације о људским правима (*Universal Declaration of Human Rights*), усвојена 10. децембра 1948, U.N.T.S. 217A.

¹⁴ Вид.: чл. 17. Међународног пакта о грађанским и политичким правима (*International Covenant on Civil and Political Rights*), усвојен 16. децембра 1966, ступио на снагу 23. марта 1976, U.N.T.S. 2200A. Република Србије је чланица овог пакта („Службени лист СФРЈ”, бр. 7/1971).

¹⁵ Вид.: чл. 8. Европске конвенције о људским правима (*European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms*), усвојена 4. новембра 1950, ступила на снагу 3. септембра 1953, Савет Европе, CETS No. 5. Република Србија је чланица ове конвенције („Сл. лист СЦГ”, бр. 9/2003, 5/2005 и 7/2005).

коме је појединац далеко мање опрезан.¹⁶ Управо из тог разлога је у савременом друштву креиран концепт дигиталне приватности, која подразумева контролу над личним подацима, фотографијама и другим траговима које лице оставља на интернету. Интернет омогућава чување огромне количине података на неодређено време. Захваљујући дигиталним технологијама способност друштва да заборавља је суспендована и замењена готово савршеним памћењем, што доводи до немогућности особе да контролише архивирање и дистрибуцију личних података на интернету.¹⁷ Премда се термин приватност користи у правном промету више од стотину година могло би се рећи да је овај концепт „експлодирао” настанком и унапређењем информационе технологије.¹⁸

Наведени помак је нарочито значајан када се као субјект права на приватност појављује дете. Формулација члана 16. КПД из 1989. године који предвиђа да „ниједно дете не сме бити изложено произвољном или незаконитом мешању у његову приватност, породицу или преписку, нити незаконитим нападима на његову част и углед”¹⁹ остала је неизмењена упркос бројним фундаменталним друштвеним променама. Како је усвајање КПД претходило настанку интернета присутна су схватања према којима њене одредбе не пружају адекватну заштиту приватности деце на друштвеним мрежама, која зависи од интервенције родитеља.²⁰ Међутим, чак и у оригиналном формату, КПД има велики, још увек нереализован потенцијал за заштиту деце у дигиталним контекстима, што је предуслов за остваривање дечијих права уопште.²¹ Да су концепти КПД-а примењиви у виртуелном свету једнако као и у реалном недвосмислено је потврђено Резолуцијом УН о промоцији, заштити и уживању људских права на интернету из 2018. године.²² Такође, у циљу разрешења евентуалних дилема Комитет за права детета, као надзорни орган за тумачење КПД, објавио је Општи коментар бр. 25. о правима деце у дигиталном окружењу²³. Њиме је наглашена важност зашти-

¹⁶ S. Domazet, I. Šušak-Lozanovska, 155.

¹⁷ Zoran Pavlović, Dragana Radelović, Aleksandar Ivanović, „The Right to Privacy of Children in the Digital World and the Responsibility of Adults with Special Focus on Social Networks as Modern Media Communication”, *Journal for Eastern-European Criminal Law*, 1/2018, 9.

¹⁸ Z. Pavlović, D. Radelović, A. Ivanović, 10.

¹⁹ Вид.: чл. 16. КПД.

²⁰ A. Čulo Margaletić, B. Preložnjak, 83.

²¹ Katharina Kaesling, „Children’s digital rights: realizing the potential of the CRC”, *Global Reflection on Children’s Rights and the Law: 30 years after the Convention on the Rights of the Child*, (ed. Ellen Marrus, Pamela Laufer-Ukeles) Routledge, London – New York, 2022, 183.

²² *The promotion, protection and enjoyment of human rights on the Internet*, Resolution, UN, Human Rights Council, Geneva, 5 July 2018, 5 p.

²³ Општи коментар Комитета УН за права детета бр. 25. (*General comment No. 25 (2021): on children’s rights in relation to the digital environment*) из 2021. године, Committee on the Rights of the Child – CRC/C/GC/25.

те приватности деце на мрежи, истичући потребу да државе обезбеде законску заштиту деце од произвољног или незаконитог прикупљања, обраде и дистрибуције података, у складу са принципима КПД.²⁴ Пре обраде података детета, потребно је прибавити информисани и слободни пристанак детета или родитеља, односно старатеља, у зависности од узраста и зрелости детета.²⁵ Комитет за права детета је сасвим свестан да се дискусије о новим технологијама поларизују у тврдњи да дигитално окружење пружа нове могућности за остваривање права деце, али уједно представља ризик од њиховог кршења и злоупотребе. Стога, када је реч о заштити права деце у дигиталном добу, он промовише промишљен, уравнотежен приступ у креирању законодавних норми и позива на примену свеобухватних мера у осигурању онлајн заштите, одражавајући широко тумачење одредби КПД у контексту модерне технологије.²⁶

Европски суд за људска права је у више наврата тумачо члан 8. ЕКЉП и у том смислу пружио извесну јасноћу о природи и обиму права на приватност, налазећи у својој судској пракси позитивну обавезу држава у погледу заштите, нарочито малолетника у низу сценарија. У том циљу, државе су обавезне да редовно ажурирају своја национална законодавства како би заштитиле децу на интернету.²⁷ Европски суд за људска права још увек није имао прилике да се изјасни о кршењу права детета на приватност на друштвеним мрежама, иако је с обзиром на број случајева пред националним судовима широм Европе готово извесно да ће до тога ускоро доћи. Могло би се очекивати да ће Европски суд за људска права у оваквим случајевима покушати да уравнотежи право детета на приватност и право родитеља на слободу изражавања.

За разлику од одраслих, право детета на приватност има посебне димензије које га чине сложенијим и осетљивијим. Другим речима, оно не може бити остварено на идентичан начин, јер захтева нарочиту заштиту и посредовање одраслих, родитеља или старатеља. Питање приватности деце је амбивалентно. Са једне стране, може се схватити као мера заштите у интересу детета, док са друге стране, мора укључивати патерналистичке праксе надзора које поткопавају дечије самоодређење.²⁸ Управо у тој чињеници лежи парадокс, будући да су родитељи истовремено и чувари и потенцијални по-

²⁴ CRC/C/GC/25 – para 70.

²⁵ CRC/C/GC/25 – para 72.

²⁶ S. Domazet, I. Šušak-Lozanovska, 161.

²⁷ A. Čulo Margaletić, B. Preložnjak, 86; У контексту законодавства Републике Србије, због непотпуног и застарелог Закона о заштити личних података изузетно је тешко постићи адекватну заштиту права на приватност. Вид.: Z. Pavlović, D. Randelović, A. Ivanović, 11.

²⁸ Ingrid Stapf et al, *Privacy and Children's rights*, Forum Privatheit und selbst-bestimmtes Leben in der digitalen Welt, White Paper, Karlsruhe: Fraunhofer ISI, 2023, 7.

вредиоци приватности детета. Они доносе одлуке о објављивању дечијих фотографија и личних података, вођени најчешће сопственим жељама, уместо интересима детета. Стога је право детета на приватност заправо привидно право у рукама родитеља.²⁹

3. ВРШЕЊЕ РОДИТЕЉСКОГ ПРАВА И ЗАШТИТА ПРИВАТНОСТИ ДЕТЕТА

3.1. Родитељска дужност чувања и законског заступања детета и заштита приватности детета на интернету и друштвеним мрежама

На први поглед може деловати како је проблем „шерентинга“ вештачки преувеличан. Очекивано је и нормално да родитељи буду поносни на своју децу и родитељску улогу, објављују информације и приказују фотографије деце на друштвеним мрежама, несвесни могућих ризика услед изостанка видљиве штете.³⁰ Поступци родитеља тешко су подложни променама, упркос моралним или правним примедбама, будући да су они аутоматизовани и често подсвесни.³¹ Ипак, овакве активности доносе корист родитељима уз огромну цену приватности детета.³² Дељење информација о деци на интернет платформама за родитеље представља начин самопрезентације који укључује децу као компоненту дефинисања идентитета родитеља. У контексту односа родитеља и детета неопходно је утврдити где престаје родитељска, а почиње личност детета.

Породични закон РС предвиђа да је „родитељско право изведено из дужности родитеља и постоји само у мери која је потребна за заштиту личности, права и интереса детета”.³³ Оно настаје рођењем детета и у највећем броју случајева престаје његовим пунолетством, док о трајању и обиму родитељског права може одлучивати једино суд. У погледу објављивања фотографија детета на друштвеним мрежама родитељу није потребна сагласност детета према законодавству Републике Србије, будући да његовим личним подацима располаже у својству његовог законског заступника. Према томе, сагласност за такве радње родитељу је већ додељена законом.³⁴

²⁹ *Ibid*, 10.

³⁰ Употреба друштвених мрежа се обично не наплаћује. Међутим, то не значи да је бесплатна, јер се „плаћање” врши личним подацима корисника. Стога, „шерентинг” омогућава родитељима да ову цену плаћају туђим подацима – подацима детета. Вид.: D. Sehnálek, 116-127.

³¹ Гордана Ковачек Станић, Сандра Самарцић, „Да ли (породично) право штити породу?”, *Зборник радова Правног факултета у Новом Сагу*, 1/2021, 28.

³² S. Donovan, 36.

³³ Вид.: чл. 67. Породичног закона РС, *Службени гласник РС*, бр. 18/2005, 72/2011 – др. закон и 6/2015.

³⁴ D. Sehnálek, 120.

Једна од основних дужности из садржине родитељског права јесте дужност родитеља да чувају дете, која подразумева бригу о његовом животу и здрављу, емоционалном, интелектуалном и моралном развоју, као и заштиту детета. Обавеза вршења родитељског права у најбољем интересу детета и чињеница да је оно изведено из дужности родитеља сугерише да родитељи немају апсолутну „власт“ над дететом. То је оно што родитељи најчешће заборављају када је реч о активности на друштвеним мрежама. Не схватају квалитет односа са дететом, као и то да оно није њихова својина и стога не може бити уређено, фотографисано и објављивано на исти начин на који фотографишу и деле своје оброке у ресторанима, нове аутомобиле или скупа путовања.³⁵

У зависности од тога да ли родитељско право врше заједнички или је дете поверено на старање једном од родитеља, оба или једно од њих имају дужност законског заступања малолетног детета у свим правним пословима изван граница његове пословне способности.³⁶ Наведену дужност закон је поверио управо родитељима полазећи од претпоставке да је у најбољем интересу детета да га заступају лица која најбоље познају његове потребе и која су најзаинтересованија да штите права и интересе детета.³⁷ У контексту објављивања на друштвеним мрежама, родитељи се сматрају најпоузданијим чуварима личних података своје деце.³⁸ Стога право детета на приватност у оваквим ситуацијама треба да буде заштићено од стране родитеља, које они остварују у име детета.³⁹ Само објављивање информација о детету на друштвеним мрежама указује на то да је родитељ у име детета дао сагласност за даље коришћење његових података од стране трећих лица.⁴⁰ Међутим, иако право детета на приватност није уздигнуто на ниво основних принципа КППД-а, оно се, као и многа друга права, остварује и штити под „капом“ најбољег интереса детета.⁴¹ Најбољи интерес детета тако постаје ограничење родитељске интернет активности када је реч о дељењу личних података детета.

Пошто су родитељи првенствено одговорни за добробит детета, а улога државе је секундарна и огледа се у пружању помоћи родитељима у остваривању овако захтевне улоге, односно има дужност интервенције када је то неопходно за заштиту детета, неопходно је регулисати ситуације у којима

³⁵ D. Sehnálek, 121.

³⁶ Вид.: чл. 72. ст. 1. Породичног закона РС.

³⁷ Зоран Поњавић, Вељко Влашковић, *Породично право*, Службени гласник, Београд, 2022, 295.

³⁸ Stacey Steinberg, „Sharenting: Children’s Privacy in the Age of Social Media”, *Emory Law Journal*, 66/2017, 862.

³⁹ А. Čulo Margaletić, В. Preložnjak, 91.

⁴⁰ D. Sehnálek, 121.

⁴¹ А. Čulo Margaletić, В. Preložnjak, 92.

родитељи заузимају супротне ставове поводом објављивања података детета на интернету.

3.2. Несагласност родитеља око схватања заштите приватности детета у случајевима заједничког и самосталног вршења родитељског права

Према решењу Породичног закона РС, биолошки родитељи и усвојитељи су једина лица која успостављају родитељскоправни однос са дететом и једини вршиоци родитељског права у пуном обиму. Иако је раније истакнут став да се „шерентинг“ може односити и на активност трећих лица⁴², претежније је становиште према коме супружник или ванбрачни партнер родитеља, сродници и трећа лица којима је родитељ поверио дете не могу на идентичан начин угрозити приватност детета на интернету, будући да не поседују права и обавеза из садржине родитељског права.⁴³ Најважније од свега, ова категорија лица нема положај законског заступника детета.⁴⁴

Изузев лица, за постојање „шерентинга“ кључни су и други елементи. Овај појам се у основи односи на објављивање велике количине информација. Међутим, у многим случајевима довољно је објавити само једну неприкладну фотографију која је понижавајућа за дете.⁴⁵ Стога је поред количине, битна и садржина објављених података. На крају крајева, хиљаде објављених фотографија које приказују свакодневни живот детета неће у тој мери нашкодити детету као само једна неприкладна слика. Битну ставку представља и ширина аудиторјума са којим су информације подељене. Она се односи на број пратилаца на друштвеним мрежама и подешавања приватности профила.⁴⁶ Премда јавни налози несумњиво омогућавају свима да виде објављени садржај, чак ни ограничевање публице путем приватног налога не гарантује сигурност. Циљна публика има могућност да сачува и поново објави податке на алтернативним сајтовима и друштвеним мрежама.⁴⁷ Затим, потребно је да постоји могућност идентификације детета. Поједини родитељи избегавају такве ситуације замагљивањем лица детета или његовим прекривањем

---

⁴² Вид. фуносту 8.

⁴³ D. Sehnálek, 115.

⁴⁴ *Ibid.*

⁴⁵ У случају судске праксе у Пољској из 2017. године суд је донео пресуду којом је осудио оца на 3 месеца затвора услед објављивања једне фотографије свог сина на Фјесбуку. На спорној фотографији, наги двогодишњи дечак у једној руци држи флашу пива, а у другој своје гениталије. Вид.: A. Brosch, 78.

⁴⁶ *Ibid.*, 79.

⁴⁷ S. Steinberg, 850; Francisco José Aranda Serna, „Social and Legal Risks of Sharenting when Forming a Child’s Digital Identity in Social Networks”, *Journal of Digital Technologies and Law*, 2/2024, 397.

стикерима.⁴⁸ Према томе, у анализи понашања родитеља на интернету које угрожава приватност детета требало би узети у обзир учесталост објављивања, количину, садржину, ширину аудиторинума и могућност идентификације детета.

Питање приватности и објављивања фотографија на друштвеним мрежама најчешће се не појављује као спорно у ситуацијама у којима родитељи живе заједно, а самим тим и заједнички врше родитељско право.⁴⁹ Тада до изражаја не долази питање формалног договарања о свакодневним или појединачним одлукама, имајући у виду да родитељи те одлуке доносе спонтано, у оквиру заједничке бриге о детету. Међутим, проблем може настати у ситуацији у којој родитељи не живе у заједници живота, али заједнички врше родитељско право. У наведеним случајевима, комуникација између њих је ограничена, што отвара могућност различитих тумачења тога шта спада у питање које битно утиче на живот детета, а шта у одлуке које су од уобичајеног значаја за дете. Објављивање његових фотографија на друштвеним мрежама је осетљиво питање, којим се задире у сферу права детета на приватност и заштиту идентитета, што би, по природи ствари, требало да представља одлуку од битног значаја о којој родитељи морају постићи споразум.

С обзиром да Породични закон не наводи спорно питање као пример питања које битно утиче на живот детета⁵⁰, конкретна решења евентуалне несагласности родитеља могу се пронаћи у домаћој судској пракси. Врховни касациони суд Србије је 2022. године, у предмету који се тиче самосталног вршења родитељског права, ово питање сагледао из другачијег угла. У конкретном случају вршење родитељског права над малолетном ћерком поверено је мајци. Тужени, отац детета је на свом профилу на друштвеној мрежи Фејсбук (*Facebook*) објавио фотографије на којима се налази малолетна АА поред базена у купаћем костиму, као и њихове заједничке слике из купатила, где малолетно дете тушира оца који се налази у кади.⁵¹ У пресуди је наведено да

⁴⁸ Када је Марк Закерберг (*Mark Zuckerberg*), власник Мете (*Meta*), на Инстаграму објавио породичну фотографију на којој је лица своје деце прекрио смајлијем велики број родитеља је његову одлуку видео као одраз бриге за приватност услед дељења слика своје деце на мрежи, упркос томе што је креирао огромне платформе које омогућавају милионима других родитеља да управо то раде. Вид.: *Da li roditelji imaju pravo da objavljuju fotografije dece na društvenim mrežama?*, <https://www.rts.rs/lat/magazin/zivot/5239389/drustvene-mreze-fotografije-dece-zastita-privatnosti.html>, 07. септембар 2025.

⁴⁹ Amanda Erskine, *Do parents need each other's permission to post photos of their child online?*, 2021, <https://www.barkergotelee.co.uk/do-parents-need-each-others-permission-to-post-photos-of-their-child-online/>, 07. септембар 2025.

⁵⁰ Чл. 78, ст. 4. Породичног закона РС.

⁵¹ Одлука ВКС Рев 14012/2022 од 06.10.2022, доступна на: <https://vrh.sud.rs/sr-lat/rev-140122022-3148-prava-deteta-31484-aktivna-legitimacija>.

је и законска заступница на Фејсбуку објављивала фотографије малолетне АА, али на којима се не види њен лик. Родитељи заузимају супротне ставове када је реч о објављивању фотографија малолетне ћерке на којима се може идентификовати њен лик на друштвеним мрежама и различита схватања о томе које би последице то могло изазвати по њу.⁵² Нижестепени судови су оценили да у конкретној ситуацији тужени није учинио повреду права детета на приватност, будући да фотографије и контекст у којем су сачињене нису непримерене за објављивање, као и то да су фотографије објављене пре него што је законска заступница тужиље изјавила противљење објављивању фотографија на којима се може идентификовати њен лик.⁵³ Међутим, Врховни касациони суд је истакао како објављивање фотографија деце на интернету може представљати опасну активност и да родитељи имају слободу избора да ли ће фотографије објавити или не, али само док заједнички врше родитељско право и имају исте ставове по том питању. Како малолетна АА није свесна своје приватности, нити права да је заштити, о томе треба да брине родитељ коме је поверено вршење родитељског права, а у циљу остваривања најбољег интереса детета прокламованог чл. 3 КПД и чл. 6. Породичног закона РС⁵⁴. С обзиром да законска заступница сматра да ради заштите безбедности и приватности не треба објављивати фотографије на којима се идентификује лик детета, од тренутка када је изразила несагласност нико, па ни други родитељ који не врши родитељско право, нема право да објављује те фотографије.⁵⁵ Врховни касациони суд заузео је став према коме је ово питање обухваћено законским заступањем детета, у његовом најбољем интересу. Тиме је оцењено да је реч о питању од уобичајеног значаја за дете, јер се не захтева изричита сагласност оба родитеља, што је фактички омогућило родитељу који врши родитељско право да самостално одлучује о објављивању фотографија. У супротном, о томе не би могао да одлучује суд, већ би родитељи морали постићи сагласност, најчешће путем посредовања. У ситуацији у којој родитељи који заједнички врше родитељско право заузимају супротне ставове по овом питању, а не живе заједно, превагу би однела заштита права детета на приватност под окриљем најбољег интереса детета. До оваквог закључка нас доводи и схватање Врховног касационог суда у коме родитељска слобода избора о објављивању фотографија постоји само док заједнички врше родитељско право и имају исте ставове о томе.

Изложено схватање, иако може бити одрживо са аспекта одредаба важећег Породичног закона, отвара бројна теоријска и практична питања. Узимајући у обзир опасност дигиталног окружења и потенцијалне последице

---

⁵² *Ibid.*, 2.

⁵³ *Рев 14012/2022*, 3.

⁵⁴ Вид.: чл. 3. КПД и чл. 6 Породичног закона РС.

⁵⁵ *Рев 14012/2022*, 4.

које објављивање фотографија детета може имати, тешко је бранити став да је посреди питање од уобичајеног значаја за живот детета. Посебну сложеност изазива обрнута ситуације од оне која се нашла пред судовима Републике Србије, а у којој родитељ који не врши родитељско право изражава несагласност са објављивањем фотографија детета од стране родитеља који то право врши. Судска пракса појединих европских држава је изнедрила другачија решења по питању несагласности родитеља који не живе заједно. Судови генерално испитују одлука којег родитеља најверније осликава најбољи интерес детета или чак налажу и једном и другом родитељу да се уздрже од објављивања фотографија или информација које омогућавају идентификацију детета на друштвеним мрежама.⁵⁶ Са друге стране, у светлу анализираних, домаће судске одлуке, једино решење које би родитељ коме није поверено вршење родитељског права имао на располагању јесте покретање поступка у спору за заштиту права детета на приватност или поступка за измену одлуке о вршењу родитељског права. Стога, тражећи лакши пут за решавање спорне ситуације у конкретном случају, Врховни касациони суд је омогућио родитељу који врши родитељско право да суверено одлучује о објављивању фотографија детета на друштвеним мрежама, уместо да фактички заштити најбољи интерес детета, на који се формално позива.

4. УТИЦАЈ ДЕТЕТА НА ДОНОШЕЊЕ ОДЛУКА ИЗ СФЕРЕ ЊЕГОВЕ ПРИВАТНОСТИ

4.1. Проблем одређивања тзв. дигиталног пунолетства

Дигитално окружење отвара питање граница родитељске контроле и права детета на приватност у виртуелном простору. Премда Породични закон РС прописује да родитељско право траје до пунолетства детета⁵⁷, које наступа са навршених 18 година живота⁵⁸, развој друштвених мрежа намеће потребу сагледавања овог права и у контексту тзв. дигиталног пунолетства, односно тренутка у коме дете постаје довољно зрело да самостално одлучује

---

⁵⁶ Тако је у случају у Холандији хашки Окружни суд, на захтев оца, наложио мајци да уклони сав визуелни материјал деце, узраста две и четири године, као и да се уздржи од објављивања таквог садржаја на друштвеним мрежама, осим ако приступ није ограничен на 250 познатих и овлашћених корисника. Поред тога, наглашавајући ризике од сексуалне експлоатације који произлазе из објављених фотографија или података о деци на друштвеним мрежама, португалски Апелациони суд у Евори је у одлуци о вршењу родитељског права наложио да оба родитеља треба да се уздрже од објављивања фотографија деце на друштвеним мрежама на којима се може препознати њихов лик. К. Kaesling, 189.

⁵⁷ Чл. 84, ст. 1, тач. 1. Породичног закона РС.

⁵⁸ Чл. 11. Породичног закона РС.

о својој присутности на интернету и развоју дигиталног идентитета. За разлику од формалног пунолетства, које је законом изричито одређено, дигитално најчешће нема јасно утврђене границе. Имајући у виду све ранији развој свести о сопственом дигиталном идентитету код деце намеће се питање у ком тренутку дете стиче право да учествује у доношењу одлука о објављивању његових фотографија на интернету, при чему је неспорно да ће тај моменат наступити пре него што оно постане и формално пунолетно.

Са аспекта међународног права, већина држава европског правног подручја везана је границом постављеном чланом 8. Опште уредбе Европске Уније о заштити података (*General Data Protection Regulation*)⁵⁹ из 2016. године. Према том члану, дете старије од 16 година може самосално дати сагласност за обраду својих података на интернету, док државе чланице могу предвидети нижу старосну границу, и до 13 година живота.⁶⁰ Законодавац Републике Србије не уређује питање дигиталног пунолетства изричито. Међутим, Закон о заштити података о личности садржи одредбу која је својеврсни пандан чл. 8. Опште уредбе ЕУ о заштити података, те предвиђа да „малолетно лице које је навршило 15 година живота може самостално да даје пристанак за обраду података о својој личности у коришћењу услуга информационог друштва”.⁶¹ Иако не употребљава термин дигитално пунолетство, домаћи законодавац се определио за узраст од 15 година као границу дигиталне зрелости детета, а у оквиру распона од 13 до 16 година постављеним правилима Европске уније. Одредбе којима се одређују границе дигиталног пунолетства детета се ослањају на апстрактне, али различите процене децијих способности од стране законодаваца.⁶² Тако, према праву Немачке, за објављивање слика детета, поред сагласности родитеља, неопходна је и његова сагласност, уколико је оно у стању да разуме значење и обим конкретног објављивања, при чему се та способност претпоставља за децу узраста 14 и више година.⁶³ Док шпанско законодавство предвиђа исту старосну границу од 14 година за наступање дигиталног пунолетства, Агенција за заштиту података у Великој Британији препоручује прибављање родитељске сагласности приликом обраде личних података деце млађе од 12 година.⁶⁴

---

⁵⁹ Уредба је усвојена од стране Европског парламента и Савета Европске уније 14. априла 2016. године, а на снагу је ступила 25. маја 2018. Вид.: *Regulation on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC*, EU, 2016/679.

⁶⁰ К. Kaesling, 186.

⁶¹ Чл. 16, ст. 1. Закона о заштити података о личности, *Службени гласник РС*, бр. 87/2018.

⁶² К. Kaesling, 186.

⁶³ К. Kaesling, 189.

⁶⁴ Lina Jasmontaite, Paul De Hert, „The EU, children under 13 years, and parental consent: a human rights analysis of a new, age-based bright-line for the protection of children on the Internet”, *International data Privacy Law*, 1/2014, 5.

Са пољског правног становишта, дете са навршених 13 година живота има право да одлучује о томе да ли и коју врсту његових личних података родитељи могу делити на друштвеним мрежама.⁶⁵

Наведени прописи би могли бити оспорени са аспекта основних принципа и права утврђених у КПД, односно појмовима попут развојних способности детета, партиципативних права, права на слободу изражавања и приватности.⁶⁶ Коцентр развојних способности детета представља централну идеју КПД. Према члану 5. КПД права и обавезе родитеља, односно старатеља треба да буду у складу са развојним способностима детета, пружајући одговарајуће смернице у остваривању права детета.⁶⁷ Право родитеља да регулишу право свог детета на приватност остаје подложно развоју дететових способности. Стога, како дете буде све више прелазило из стања зависности у стање независности, овлашћење родитеља да врше утицај на право детета на приватност ће се постепено умањивати.⁶⁸ Одређивање јасне границе од 16, односно 13 година, како је то предложено Општом уредбом ЕУ о заштити података чини се неспојивим са основном идејом КПД из више разлога. Најпре, оно не одражава концепт развојних способности детета, јер претпоставља да је од одређеног узраста свако дете у стању да се самостално сагласи са обрадом личних података. Наведена граница не узима у обзир различитости у развоју деце, јер треба бити индивидуална и одређена зрелошћу конкретног детета.⁶⁹ Изузев тога, присутни су ставови према којима је старосна граница од 13 година превисоко постављена, будући да деца много раније постају свесна свог присуства на друштвеним мрежама.⁷⁰ Партиципативна права детета, односно његово право да изрази мишљење у свим одлукама и поступцима који га се тичу, представљају додатну линију одбране у заговарању постављања јасне границе дигиталног пунолетства.

4.2. Право детета на мишљење у домену разумевања и заштите приватности

Право детета да изрази своје мишљење је основно партиципативно право гарантовано КПД, која у члану 12. предвиђа да дете које је способно

⁶⁵ A. Brosch, 81.

⁶⁶ *Ibid*, 9.

⁶⁷ Чл. 5. КПД.

⁶⁸ John Tobin, Sarah M Field, „Article 16: The Right to Protection of Privacy, Family, Home, Correspondence, Honour, and Reputation”, *The UN Convention on the Rights of the Child: A commentary* (ed. John Tobin), Oxford University Press, Oxford, 2019, 559.

⁶⁹ L. Jasmontaite, P. De Hert, 10.

⁷⁰ Према тим ставовима, узраст од осам или девет година живота се чини реалнијим у погледу настанка обавезе консултовања са дететом око објављивања његових података на друштвеним мрежама. У том смислу: D. Sehnálek, 123.

да формира своје мишљење има право слободног изражавања тог мишљења о свим питањима која га се тичу, као и да се мишљењу детета посвећује дужна пажња у складу са његовим годинама и зрелошћу.⁷¹ Наведено право представља темељ промене парадигме у посматрању детета, које се сада доживљава као активни друштвени актер способан да доноси аутономне одлуке.

У контексту дигиталног окружења и објављивања фотографија детета на друштвеним мрежама од стране родитеља, право детета на мишљење ужива посебан значај. У таквим околностима аутономија детета најчешће бива изгубљена. Имајући у виду утицај онлајн активности родитеља на право детета на приватност и право на идентитет, дете би морало бити укључено у одлучивање о томе да ли жели да се његова слика подели на друштвеним мрежама, нарочито онда када је довољно зрело да разуме природу и последице такве радње.⁷² Игнорисање ставова детета по питању објављивања слика, видео записа и других личних података на интернету представља кршење низа права загарантованих КПД. Чак и у ситуацијама у којима су последице дељења безбедне или корисне, неопходно је поштовати мишљење детета које је способно да исто разумно формулише и изрази.⁷³ Породични закон РС полази од претпоставке да је дете које је навршило 10. годину живота способно да формира своје мишљење и да га изрази у поступцима који се тичу његових права и интереса.⁷⁴ Стога, пре објављивања фотографија свог детета родитељи су дужни да узму у обзир и поштују његово мишљење, чак и када оно формално није навршило узраст прописан од стране домаћег законодавца за давање сагласности на обраду података о личности. Међутим, овако изричито утврђена граница не мора одражавати, а најчешће и не одражава стварне способности конкретног детета да разуме природу и последице радњи родитеља, нарочито у контексту његове дигиталне изложености на друштвеним мрежама. Поменуто се не односи само на случајеве у којима се мишљење детета и родитеља о његовом најбољем интересу не подударују, већ и на ситуације када родитељи немају интерес да га заштите. Штавише, родитељи који се труде да делују у најбољем интересу детета могу наићи на значајне препреке уколико не сагледају могуће ризике на друштвеним мрежама, ширину аудиторину са којим се информације деле и трајност својих објава.⁷⁵

Тумачење одредаба КПД указује на потребу флексибилнијег приступа овој проблематици. Комитет за права детета у Општем коментару бр. 25.

---

⁷¹ Вид.: чл. 12. КПД.

⁷² Студије показују да деца формирају мишљење о објављивању слика у различитим контекстима од малих ногу. У том смислу: К. Kaesling, 189.

⁷³ D. Sehnálek, 122.

⁷⁴ Чл. 65, ст. 4. Породичног закона РС.

⁷⁵ К. Kaesling, К., 189.

сугерише да се мере усвојене за спровођење права деце у дигиталном окружењу морају разликовати у складу са развојним капацитетом деце, од раног детињства до адолесценције, како би одражавале одговарајућу равнотежу између заштите и настајуће аутономије.⁷⁶ Такође, у складу са дужношћу држава да пруже одговарајућу помоћ родитељима и старатељима у одгајању деце, наглашава се њихова обавеза у погледу подизања свести родитеља и старатеља да поштују аутономију детета, развојне капацитете и потребу за приватношћу.⁷⁷

5. ЗАКЉУЧАК

Објављивање фотографија детета на друштвеним мрежама не може бити посматрано искључиво као израз родитељске слободе, већ и као поступак који задире у сферу права детета на приватност, достојанство и идентитет. Нарочито проблематичне ситуације настају онда када родитељи своју онлајн активност заснивају на сопственим интересима, попут самопромоције или естетског приказивања породичног живота, уместо на заштити најбољег интереса детета. Премда Породични закон РС родитељима поверава дужност чувања и заступања детета у оквиру вршења родитељског права, границе тих дужности постају све флуидније у дигиталном окружењу.

Са аспекта поменуте одлуке Врховног касационог суда у случају самосталног вршења родитељског права питање заштите приватности детета на интернету и друштвеним мрежама сведено је на формално одлучивање једног родитеља. Другим речима, Врховни касациони суд својом пресудом јесте пружио заштиту интереса и приватности детета у конкретном случају, али је истовремено креирао став погодан за злоупотребе у обрнутим ситуацијама, када се за интересе детета залаже родитељ коме дете није поверено насупрот родитељу који врши родитељско право. Концепт дигиталног пунолетства, који се може посматрати као вид специјалне пословне способности детета, заједно са концептом његових развојних способности указују на потребу прилагођавања постојећих прописа околностима савременог живота.

Будуће законодавне измене би требало усмерити ка јаснијем дефинисању граница дискреционог права родитеља у дигиталном простору и јачању партиципативне улоге детета у одлукама које се тичу објављивања његових података на друштвеним мрежама. У супротном, родитељски его и потреба за јавним приказивањем приватног живота ће наставити да засењује суштинска

---

⁷⁶ CRC/C/GC/25 – para. 21.

⁷⁷ CRC/C/GC/25 – para. 22.

питања права детета и заштите његове приватности, која су знатно важнија од броја лајкова на интернет објавама. У околностима у којима детињство постаје јавна галерија на телефонским екранима прави изазов је пронаћи начин да се обликовање сопственог дигиталног идентитета препусти одлуци конкретног детета.

ЛИСТА РЕФЕРЕНЦИ

- Anica Ćulo Margaletić, Barbara Preložnjak, „Children’s Right to Privacy in the Digital Age”, *Intereulaweast*, 2/2023.
- Anna Brosch, „Sharenting – Why Do Parents Violate Their Children’s Privacy?”, *The New Educational Review*, 4/2018.
- Гордана Ковачек Станић, Сандра Самарџић, „Да ли (породично) право штити породицу?”, *Зборник радова Правној факултету у Новом Сагу*, 1/2021.
- David Sehnálek, „Sharenting and Children’s Privacy in International, EU, and Czech Law: Parents, Stop Sharing! Thank You, Your Children”, *Central European Journal of Comparative Law*, 4/2023.
- Fitri Meliani, Novi Hidayati, Eman Sulaeman, Casta, „Sharenting: Sharing Moments or Violating Children’s Privacy?”, *Scientia: Social Sciences & Humanities*, 2/2023.
- Francisco José Aranda Serna, „Social and Legal Risks of Sharenting when Forming a Child’s Digital Identity in Social Networks”, *Journal of Digital Technologies and Law*, 2/2024.
- Holly Kathleen Hall, „Oversharing: Is It Really Your Story to Tell?”, *John Marshall Journal of Information Technology & Privacy Law*, 3/2018.
- Ingrid Stapf et al, *Privacy and Children’s rights*, Forum Privatheit und selbst-bestimmtes Leben in der digitalen Welt, White Paper, Karlsruhe: Fraunhofer ISI, 2023.
- Jean-Jacques Rousseau, *Emile; or, concerning education*, Translated by Worthington, E., D.C. Heath & Company, Boston 1889.
- John Tobin, Sarah M Field, „Article 16: The Right to Protection of Privacy, Family, Home, Correspondence, Honour, and Reputation”, *The UN Convention on the Rights of the Child: A commentary* (ed. John Tobin), Oxford University Press, Oxford, 2019.
- Katharina Kaesling, „Children’s digital rights: realizing the potential of the CRC”, *Global Reflection on Children’s Rights and the Law: 30 years after the Convention on the Rights of the Child*, (ed. Ellen Marrus, Pamela Laufer-Ukeles) Routledge, London – New York, 2022.
- Laila Robiatul Adawiah, „Parenting Program to Protect Children’s Privacy: The Phenomenon of Sharenting Children on social media”, *Jurnal Pendidikan Usia Dini*, 1/2021.
- Lina Jasmontaite, Paul De Hert, „The EU, children under 13 years, and parental consent: a human rights analysis of a new, age-based bright-line for the protection of children on the Internet”, *International data Privacy Law*, 1/2014.
- Perla Khattar, „From Innocent Sharing to Harmful and Unintended Expose: Balancing Parental Rights and Children’s Digital Privacy Rights”, *Florida Journal of International Law*, Forthcoming, 2024.

- Shreya Agarwala, „Children’s Privacy and the Ghost of Social Media Past”, *Columbia Human Rights Law Review*, 1/2025.
- Siniša Domazet, Ivona Šušak-Lozanovska, „Children’s Data and Privacy Online – Growing Up in a Digital Age”, *The Policy of National Security*, 1/2023.
- Stacey Steinberg, „Sharenting: Children’s Privacy in the Age of Social Media”, *Emory Law Journal*, 66/2017.
- Sheila Donovan, „‘Sharenting’: The Forgotten Children of the GDPR”, *Peace Human Rights Governance*, 1/2020
- Zoran Pavlović, Dragana Randelović, Aleksandar Ivanović, „The Right to Privacy of Children in the Digital World and the Responsibility of Adults with Special Focus on Social Networks as Modern Media Communication”, *Journal for Eastern-European Criminal Law*, 1/2018.
- Зоран Поњавић, Вељко Влашковић, *Породично њраво*, Службени гласник, Београд, 2022.
- Universal Declaration of Human Rights*, усвојена 10. децембра 1948, U.N.T.S. 217A.
- International Covenant on Civil and Political Rights*, усвојен 16. децембра 1966, ступио на снагу 23. марта 1976, U.N.T.S. 2200A.
- Convention on the Rights of the Child*, усвојена 20. новембра 1989, ступила на снагу 2. септембра 1990, U.N.T.S. 1577.
- European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms*, усвојена 4. новембра 1950, ступила на снагу 3. септембра 1953, Савет Европе, CETS No. 5.
- Regulation on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC*, EU, 2016/679.
- The promotion, protection and enjoyment of human rights on the Internet*, Resolution, UN, Human Rights Council, Geneva, 5 July 2018, 5 p.
- General comment No. 25 (2021): on children’s rights in relation to the digital environment*, Committee on the Rights of the Child – CRC/C/GC/25.
- Породични закон РС, *Службени гласник РС*, бр. 18/2005, 72/2011 – др. закон и 6/2015.
- Закон о заштити података о личности, *Службени гласник РС*, бр. 87/2018.
- Одлука ВКС Рев 14012/2022 од 06.10.2022, доступна на: <https://vrh.sud.rs/sr-lat/rev-140122022-3148-prava-deteta-31484-aktivna-legitimacija>
- Amanda Erskine, *Do parents need each other’s permission to post photos of their child online?*, 2021, <https://www.barkergotelee.co.uk/do-parents-need-each-others-permission-to-post-photos-of-their-child-online/>
- Vanessa Cezarita Cordeiro, *Children’s Rights and Digital Technologies: Children’s Privacy in the Age of Social Media – the Perils of „Sharenting”*, 2021, <https://www.humanium.org/en/childrens-rights-and-digital-technologies-childrens-privacy-in-the-age-of-social-media-the-perils-of-sharenting/>
- Da li roditelji imaju pravo da objavljuju fotografije dece na društvenim mrežama?*, <https://www.rts.rs/lat/magazin/zivot/5239389/drustvene-mreze-fotografije-dece-zastita-privatnosti.html>

Tamara M. Mladenović
University of Kragujevac
Faculty of Law Kragujevac
tmladenovic@jura.kg.ac.rs
ORCID ID: 0000-0002-5653-8083

The Exercise of Parental Responsibility and the Protection of the Child’s Right to Privacy on the Internet and Social Networks

Abstract: *The protection of the child’s right to privacy in the modern digital environment assumes an entirely new dimension. The development of technologies that occurred at the beginning of the twenty-first century has expanded the boundaries of the physical world into a boundless cyberspace. The rapid growth in the use of the Internet and social networks has profoundly transformed the very concept of privacy. Photos, videos, and other personal information are publicly shared via social networks with a significantly wider circle of people than was once the case. This practice particularly affects children, who in the online environment, from the status of subjects, granted by the adoption of the UN Convention on the Rights of the Child in the late 1980s, are once again reduced to objects of parental actions in online sphere. The phenomenon of so-called sharenting – excessive publication of children’s photos on social networks by parents – is becoming increasingly prevalent. In such instances, parents often disregard their duty to act as legal representatives of the child in his/hers best interests, perceiving themselves instead as the „owners” of their child’s data. Therefore, the child’s right to privacy extends beyond the protection of physical and psychological integrity in the modern era to include control over their digital identity and information that is permanently stored in virtual space.*

Although direct access to the Internet is often legally prohibited for the youngest and most vulnerable groups of people, they are increasingly present in digital environments indirectly – through their parents. Decisions regarding the publication of child’s personal data generally rest exclusively with the parents, while the child’s opinion is often disregarded, either due to parental negligence or because of the child’s age. Sharing children’s personal data on social networks raises questions about the limits of parental responsibility and the obligation to act in the best interests of the child. Legal complications are particularly evident in situations where parents disagree on whether a child’s images should be shared online. In this regard, the Supreme Court of Cassation of Serbia, in its judgment Rev 14012/2022, held that the publication of a child’s photographs by one parent,

against the will of the other, is contrary to the principle of the best interests of the child. Given that this issue is not explicitly regulated by the legislation of the Republic of Serbia, lower courts have taken different positions on the above-mentioned case. Nevertheless, the Supreme Court of Cassation emphasized that, where the parent exercising sole parental responsibility opposes such publication, the act of the non-custodial parent constitutes a question of representation of the child by his or her legal guardian. At the same time, in this way, in the conflict between the rights of the child and the interests of the parents, the child's right to privacy was given priority.

Taking into account the age and maturity of the child, in certain cases the child's opinion will play a significant role in decisions concerning his/her privacy. The right of the child to be heard, as one of the guiding principles of the Convention on the Rights of the Child, serves as an essential mechanism in balancing parental responsibility with the protection of the child's privacy. Upon reaching the so-called „digital majority”, the child is considered sufficiently mature to exercise meaningful influence over the development of his or her own digital identity.

Keywords: *the right of the child to privacy, parental responsibility, social networks, sharenting, digital identity, the best interests of the child.*

Датум пријема рада: 6. 11. 2025.

Датум прихватања рада: 15. 1. 2026.